

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕГАРЕГІОНАЛЬНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ТА ГЛОБАЛЬНІ МЕРЕЖІ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ

MACROECONOMIC ASPECTS OF MEGAREGIONAL UNIONS' FUNCTIONING AND GLOBAL VALUE NETWORKS

Стаття присвячена дослідженню макроекономічної динаміки функціонування мега-регіональних угод (ТТП, ТТІП, ВРЕП, БРИКС, ШОС) з позиції відкритості до глобальної економіки та включення до глобальних мереж створення вартості. Використовуючи данні Світового банку та ЮНКТАД було показано, що ТТП та ВРЕП мають найбільше ознак розвинених об'єднань з позиції потенціалу функціонування глобальних мереж вартості. ШОС, в свою чергу, об'єднує менші за розміром економіки, а БРИКС не є по суті мега-регіональною угодою, а лише партнерством, інтеграційна спроможність якого послаблена географічною розрізненістю країн-учасниць. Загальна висхідна динаміка ГМСВ та посилення різниці між основними МРУ супроводжується наростаючою збіжністю в досліджуваних макроекономічних явищах. Це дозволяє припустити, що саме розвиток ГМСВ буде призводити до подальших макроекономічних збурень (ВВП, ПІІ, експорту товарів та послуг). Отримані результати можуть бути використані в подальшому при моделюванні функціонування МРУ з позиції впливу ГМСВ з корегуванням на регіональні особливості об'єднань.

Ключові слова: мега-регіональні угоди, глобальні мережі створення вартості, ТТП, ВРЕП, економічна збіжність, диспропорції участі.

Стаття посвящена исследованию макроэкономической динамики функционирования

мега-региональных соглашений (ТТП, ТТИП, ВРЭП, БРИКС, ШОС) с позиции открытости к глобальной экономике и включения в глобальные сети создания стоимости. Используя данные Всемирного банка и ЮНКТАД, было показано, что ТТП и ВРЭП имеют больше признаков развитых объединений с позиции потенциала функционирования глобальных сетей создания стоимости. ШОС, в свою очередь, объединяет меньшие по размеру экономики, а БРИКС не является по сути мега-региональным соглашением, а только партнерством, интеграционная способность которого ослаблена географической разрозненностью стран-участниц. Общая восходящая динамика ГССВ и усиления разницы между основными МРС сопровождается нарастающей сходимостью в исследуемых макроэкономических явлениях. Это позволяет предположить, что именно развитие ГССВ будет приводить к дальнейшему макроэкономическим колебаниям (ВВП, ПИИ, экспорта товаров и услуг). Полученные результаты могут быть использованы в дальнейшем при моделировании функционирования МРС с позиции влияния ГССВ с корректировкой на региональные особенности объединений.

Ключевые слова: мега-региональные соглашения, глобальные сети создания стоимости, ТТП, ВРЭП, экономическая сходимость, диспропорции участия.

УДК 339.9.012.23 330.101.22

<https://doi.org/10.32843/infrastruct39-6>

Кобилянська А.В.

к.е.н., доцент,
професор кафедри агрологістики та управління ланцюгами постачань Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Kobylianska Alla

Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7052-0886/>

Nowadays, global economy is characterized by simultaneous development of mega-regionalization and of global value networks (GVNs), thus, those studies that examine the interconnections between these processes are of particular importance. The article is devoted to the study of macroeconomic dynamics of functioning of mega-regional agreements (TTP, TIPP, VREP, BRICS, SCO) from the point of view of their openness to the global economy and their inclusion into global value creation networks. Despite variety of literature devoted separately to the examination of mega-regionals and global value networks and chains, there are only minor attempts to link these two phenomena together. At the same time, both mega regionals and GVNs play crucial role in global economic governance representing its newest mode- network one. The shift in power from supranational institution towards dissipative forms poses an important scientific question- how the interests of different integration forms would be balanced. The paper is the first attempt to investigate the relationship between mega-regionals openness to global economy and the dynamics of their participation in global value networks. From this point of view, it significantly enriches existing literature including that devoted to the study of mega-regionalization and that – to the different regional aspects of GVNs' evolution, thus, giving us an unprecedented comparative insight. Using World Bank and UNCTAD data, it has been shown that TPP and RCEP have the highest attributes of advanced alliances in terms of the potential for global value networks. The SCO, in turn, unites smaller economies, and BRICS is not essentially a mega-regional agreement, but only a partnership, which integration capacity is weakened by the geographical disparity of the participating countries. The overall upward dynamics of GVN and the widening of the difference between the main MRA is accompanied by increasing convergence in the macroeconomic phenomena under study. This suggests that the development of GVN will lead to further macroeconomic disturbances (in GDP, FDI, exports of goods and services). The results obtained can be used in further modeling of the operation of the MRA from the point of view of the impact of the GVN, with a specific adjustments to regional peculiarities of the associations.

Key words: mega-regional agreements, global value creation networks, TPP, RCEP, economic convergence, participation disparities.

Постановка проблеми. Починаючи з періоду великих відкриттів, і навіть раніше в період становлення перших цивілізацій, країни знаходяться в безперервному пошуку кращих умов для ведення своєї господарської діяльності. Первинні інтереси щодо винайдення нових або більших за обсягами ресурсів: корисних копалин, землі для ведення господарства або проживання, робочої сили; з плином часу замінювались більш складними: винайдення маржі від використання відповідних засобів виробництва. Якісні зміни в засобах

виробництва супроводжувались трансформацією виробничих відносин. Зростаюча роль інформації, прогрес в міжнародній виробничій інфраструктурі, передусім, інформаційній, телекомунікаційній та транспортній, уможливили ведення бізнесу в глобальних масштабах. Ієрархічні форми ведення бізнесу витісняються мережевими, як на локальному, так і на глобальному рівнях, слідує мережевізації, мультизадачності, плюралістичності існування економічних суб'єктів. Майже канули в літу ті часи, коли країни входили винятково до одного

чи до іншого інтеграційного об'єднання. Так, відповідно, на заміну регіональним формам міжнародної економічної інтеграції, як спроби інституціоналізації отримання економічної ренти від зовнішньоекономічних зносин, та світ-полярному мультилатеризму, з їх доволі очевидними формами досягнення загального консенсусу, приходять нові форми регіоналізму, які в більшій мірі відповідають глобальним формам економічного буття та масштабам ведення бізнесу. Мова йде про мега-регіональні угоди та партнерства (МРУ). Зважаючи на високу актуальність означених явищ мега-регіоналізації та розвитку глобальних мереж створення вартості (ГМСВ) особливої важливості набувають ті дослідження, які стосуються вивчення взаємозв'язків між цими процесами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідження питань створення та функціонування мега-регіональних об'єднань можливо умовно поділити на дві великі групи: дослідження причин мега-регіоналізму та дослідження його наслідків. Наразі в світі співіснують декілька великих мега-регіональних угод та партнерств: ВРЕП, ШОС, ТТП, БРІКС, та до недавнього часу ТТІП.

В загальному вигляді, безвідносно конкретної МРУ, основні причини були розглянуті в попередній роботі автора [1], серед яких варто окремо виділити появу та поширення угод ЗСТ+.

Також варто виділити роботу Ус І.В., в якій зазначається, що через відносно меншу кількість учасників ймовірність винайдення компромісу є більш високою, а результати для кожного партнера – більш прогнозованими. Водночас укладання МРУ несе в собі ризик плюралістичних лібералізацій [2].

Радзівська С., у свою чергу, аналізуючи тринадцять найбільш торговельних партнерств, включно з мега-регіональними (ТТП, ТТІП, ВРЕП), класифікує мега-регіональні угоди як першу стадію інтеграційних процесів з ознаками третьої стадії, зазначає на високий ступінь економічного взаємозв'язку між згаданими угодами за рахунок одночасної участі декількох країн та високий потенціал впливу на глобальний економічний розвиток [3].

Серед робіт, в яких розглядалися наслідки та первинна динаміка розвитку МРУ варто виділити роботи Саламатова В., Портанського О.П., Спартака А.М., Ніколаєва Н., Іванова Є.І., Bown Ch.P., Draper P. та ін.

Через те, що в основу МРУ покладено принцип сприяння зовнішній торгівлі переважна більшість робіт, які аналізують наслідки або взаємозв'язки економічних явищ в межах та поза межами МРУ, спрямовані на дослідження саме міжнародної торгівлі. Серед них роботи Draper P., Lacey S. та Ramkolowan Ya., B. G. Narayanan та Khorana S., DiCaprio A., Santos-Paulino A.U. та Sokolova M. та ін.

Kimura U. та Chen L. чи не найперші, хто розглядає МРУ у взаємозв'язку з ГЛВ. Вони зазначають, що мега-ЗВТ намагаються встановити нові правила в тих сферах, де СОТ виявила свою низьку спроможність (торгівля послугами, дигіталізація економіки та ін.). Ці правила, таким чином, зможуть стати в майбутньому стандартами в управлінні ГЛВ [4].

Незважаючи на все різноманіття існуючої літератури, предметом вивчення якої є мега-регіональні угоди та ГМСВ, наразі відчувається суттєвий брак комплексного дослідження присвяченого вивченню взаємозв'язків між означеними явищами. Відповідна тема є недостатньо висвітленою і в тому, що стосується питань впливу поширень ГМСВ на укладання МРУ та створення мега-регіональних партнерств. Водночас, і МРУ, і ГМСВ в своїй першооснові створюються з метою уникнення обмежень в міжнародній торгівлі, а тому по суті своїй потенційно можуть виявитися взаємозалежними явищами.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення динаміки розвитку мега-регіональних угод з позиції зміни залучення країн-членів до глобальних мереж створення вартості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Задля досягнення мети дослідження пропонується оцінити макроекономічну динаміку розвитку країн-учасниць МРУ. В якості основних показників варто використовувати такі індикатори, як: експорт товарів та послуг (теми росту, % дпр), ПІІ чистий притік (% ВВП), митні та інші імпорتنі мита (% від податкових надходжень) (як макро-показники за допомогою яких можливо оцінити ступінь відкритості економіки окремої країни); темпи росту ВВП (% дпр) (як мірило загальноекономічного прогресу), – у їх зв'язку з індикатором ГЛВ від UNCTAD-Eora, що відображає ступінь залучення країни до глобальних мереж створення вартості.

Довідково розглядаючи ТТІП, перемовини щодо створення якого були припинені в двосторонньому порядку в 2019 році, як безпрецедентного прикладу об'єднання двох з найбільших економік світу (Рис. 1), спостерігається доволі високий ступінь синхронності в зміні обраних показників.

Світова криза 2008 року, наслідки якої стали найбільш відчутними в 2009 році, втілилась у просіданні притоку ПІІ по найбільших економіках світу, ЄС та США. Криза мала вплив на загальні обсяги виробництва і відповідно на експорт товарів та послуг. Втім, найбільше постраждали саме країни ЄС, де падіння притоку ПІІ в відсотках до ВВП мало більшу амплітуду через активізацію інвестиційної активності по відношенню до ЄС в перед-кризові періоди [5]. Через високий ступінь залежності банків ЄС від банківської системи США та скорочення відповідної фінансової активності, а також через обмеження на кредитування,

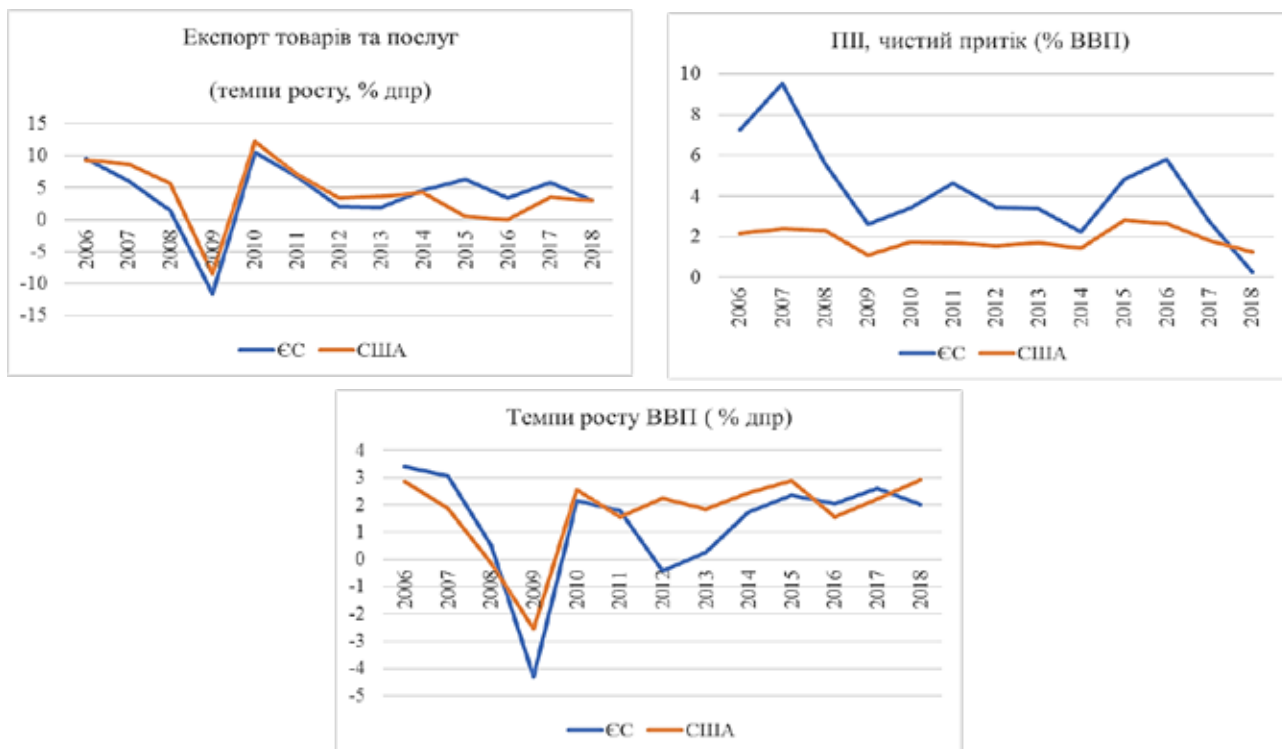

Рис. 1. Макроекономічна динаміка потенційних країн-учасниць ТТІП

Джерело: побудовано автором на основі WDI [12]

і як наслідок, скорочення ділової активності реального сектору, ПІІ до ЄС значно скоротилися [6]. В 2017-2018 рр., після періоду відновлення 2013-2016 рр. скоротилась кількість та вартість угод зі злиття та поглинання, що знайшло своє відображення в зменшенні притоку ПІІ до ЄС та США [7]. Цьому сприяла також переорієнтація потоку інвестицій в інші регіони світу (Південна Африка, Азія), країни яких демонстрували вищі темпи економічного зростання та вищу доходність від вкладених коштів [8].

Просідання експорту товарів та послуг США в 2015-2016 роках переважно пояснюється відносним здороженням дол. США по відношенню до валют інших країн світу і відповідно падінням конкурентоспроможності товарів та послуг США [9].

Також темпи росту ВВП в ЄС в 2012 році перетнули нульову позначку вдруге після 2009 року та набули від'ємних значень через кризу суверенного боргу, втім падіння могло б бути ще більшим, якби не зростання ВВП Німеччини [10].

Ілюстрація зміни макроекономічної динаміки з позиції відкритості економіки країн США та ЄС є ще одним прикладом, чому ТТІП доки ще залишиться в минулому: високій ступінь схожості залишає мало можливостей для пошуку точок, де б економічні інтереси не перетиналися, конкуруючи один з одним, а взаємодоповнювали один одного. Додатковим аргументом на користь цього є те, що перемовини щодо створення ТТІП «провалилися» і через те, що сторони не змогли дійти згоди в тому

що стосується відкриття ринків сільгосп продукції, а також процедури державних закупівель [11].

На противагу попередньому прикладу, країни БРІКС, як розташовані в полярно різних географічних регіонах світу, що очікувано, не завжди демонструють таку єдність (Рис. 2).

Так, наприклад різниця в динаміці експорту товарів та послуг між ПАР та Індією в 2015 багато в чому можливо пояснити різницею в структурі товарного експорту. Так, Індія експортувала переважно сировинні товари та продукцію ІТ-сектору, Китай- трудомістку готову продукцію, фабричні товари, Росія- мінеральні ресурси, Бразилія- продукцію сільського господарства та тваринництва [13]. З плином часу, низькоякісна, низько-технологічна продукція та сировинна складова експорту поступово витіснялася високотехнологічною продукцією та капіталомісткими виробами, такими як продукція машинобудування [14].

Ще більш очевидною є різниця в зміні притоку ПІІ. Так, спостерігається загальна висхідна динаміка ПІІ в Бразилію, яка останніми роками є основним напрямом для інвесторів з США, Нідерландів, Німеччини, тощо, які інвестують в видобуток нафти та газу, машинобудування, фінансовий сектор, інформаційно-комунікаційні технології харчову промисловість тощо [6]. Це супроводжується оберненими процесами по іншим країнам об'єднання. ПІІ до Росії скоротилися в 2014 році через санкції ЄС на тлі анексії Криму та роздмухуванні сепаратистських тенденцій на

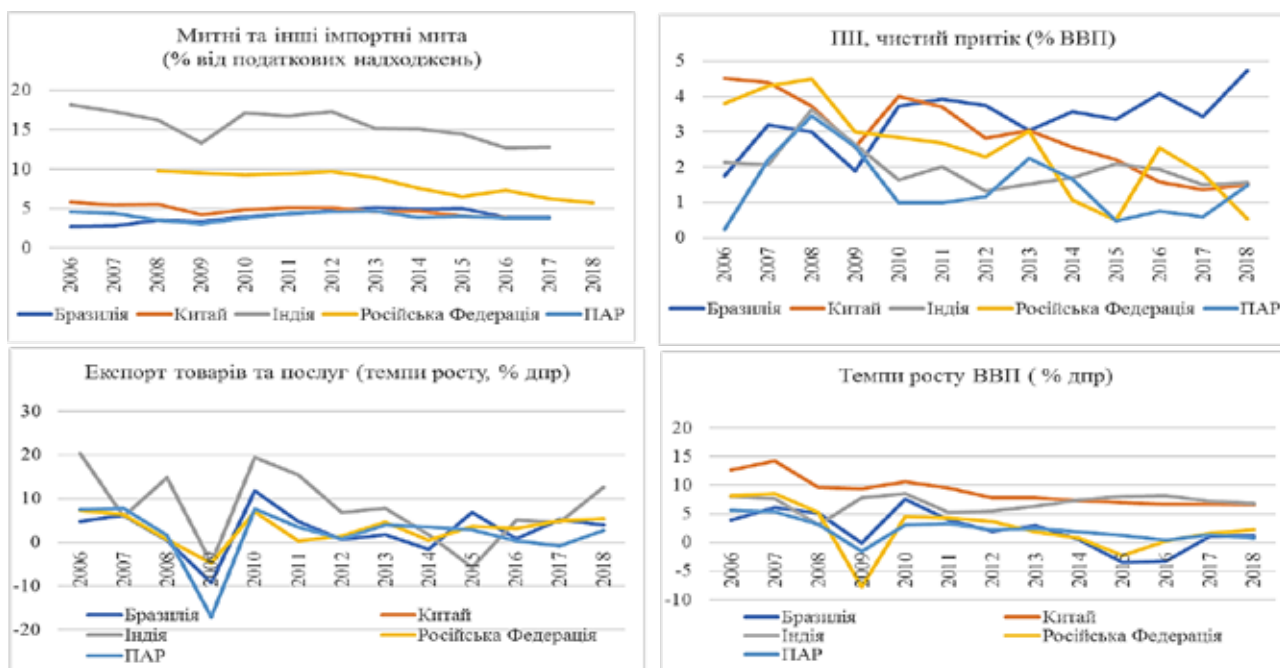

Рис. 2. Макроекономічна динаміка країн-учасниць БРІКС

Джерело: побудовано автором на основі WDI [12]

Сході України. Притік ПІІ у % до ВВП до Китаю уповільнювався в 2014-2017 рр., передусім через становлення Глобального Півдня та розгортання торговельних війн, в тому числі на чолі з Китаєм [15].

Незважаючи на різницю в зазначених показниках, теми росту ВВП є доволі порівняними, за винятком Китаю, який є беззаперечним лідером в виробництві в глобальних масштабах. Економічне скорочення РФ в 2015 р. пояснюється входом економіки країни в рецесію на фоні високого дефіциту бюджету через падіння світових цін на нафту [16]. Бразилія в 2015 р. теж увійшла в рецесію знову ж таки через падіння цін на енергетичні ресурси та внутрішню політичну кризу та втрату довіри з боку інвесторів [17].

Географічна розрізненість країн-учасниць партнерства робить мало ймовірним можливість створення глобальних виробничих мереж на його основі.

Рухаючись у бік більш масштабних мега-регіональних об'єднань, почнемо з найменш формального та проаналізуємо ШОС. До уваги будемо приймати тільки ті країни, які мають статус члена об'єднання: Китай, Киргизстан, Індію, Пакистан, Узбекистан, Казахстан, Російську Федерацію та Таджикистан. Об'єднуючи країни Центральної Азії та країни Півдня та Сходу Азії, що межують з ними: Китай та Індію, це об'єднання є, вочевидь, об'єднанням більш співставних економік. Це наочно видно на Рис. 3.

Значно вищі показники ПІІ у % від ВВП Киргизстану та Казахстану, поряд з відносно середніми темпами росту ВВП у % дпр, дозволяють

припустити, що саме ці країни все більшою мірою залучаються до глобальних ланцюгів створення вартості. Це припущення додатково можна підкріпити спостереженням щодо більш високих темпів росту експорту товарів та послуг.

Так, Казахстан запровадив низку реформ, в тому числі що стосується покращення інвестиційного клімату, та з успіхом завершив процедуру вступу до СОТ. Найбільший ризик складає висока енергетична залежність економіки країни – близько 30% ВВП [18]. Киргизстан є більш складним випадком: сировинна складова економіки переважно побудованій на видобуванні корисних копалин поряд з нестабільністю уряду та урядових політик та практик спричиняють надмірну волатильність ПІІ. Втім, Китай залишається основним інвестором до країни [19].

Додатково варто зауважити, що саме по цьому мега-регіональному об'єднанню починає спостерігатися скорочення в розривах між значеннями досліджуваних показників між 2006 та 2018 рр. Доволі велика площа, що охоплена об'єднанням, наявність транспортних коридорів, створює додаткові можливості до розвитку глобальних виробничих мереж.

Переходячи до розгляду більших за кількістю учасників та відповідно за економічним потенціалом МРУ [20] ВРЕП та ТТП, можна стверджувати що спостерігається ще більший ступінь синхронності та збіжності в розмірах коливання обраних показників в порівнянні з ШОС.

Втім в групі також спостерігається певна нерівномірність економічного потенціалу країн.

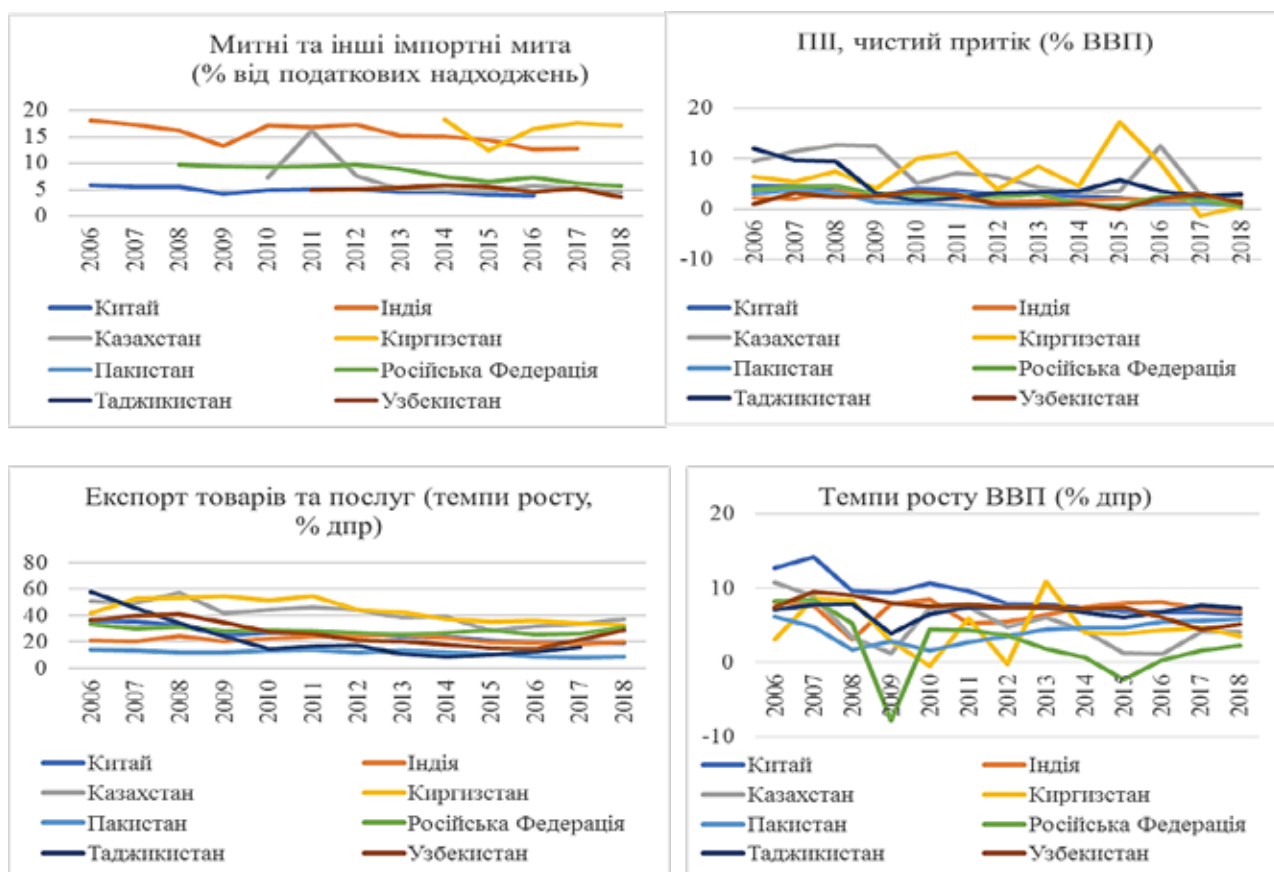

Рис. 3. Макроекономічна динаміка країн-учасниць ШОС

Джерело: побудовано автором на основі WDI [12]

Так, Сінгапур – Азійське економічне диво, завдяки пільговому податковому режиму та послідовній інвестиційно-спрямованій політиці уряду, відрізняється значно вищими розмірами ПІІ в економіку країни та високими темпами економічного зростання виміряних за допомогою ВВП. Інші країни групи дуже різняться за динамікою ПІІ (Рис. 4, ВРЕП). Якщо розрахувати середньоквадратичне відхилення ПІІ в % ВВП по обраних країнах, як міру коливань інвестиційної активності іноземних інвесторів, та ранжувати країни відповідно до цього показника, можливо виділити невеликі групи та пари країн зі схожими характеристиками: Південна Корея та Японія з загалом не дуже високою часткою ПІІ в ВВП та невисокими коливаннями; Китай та Тайланд з поступовим скороченням ПІІ в економіку країни по відношенню до ВВП; Індія, Індонезія, Австралія та Малайзія, М'янма, В'єтнам, Лаос зі схожими коливаннями притоку ПІІ.

За показником теми зростання експорту товарів та послуг умовно всі країни також можна поділити на декілька груп в межах об'єднання: країни з прискоренням темпів зростання експорту після 2008 року та поступовим скороченням притоку до 2015 та наступним зростанням (Тайланд, Малайзія, Індонезія, Індія, Камбоджа, Південна Корея); країни з переважно висхідною динамікою

темпів зростання експорту після 2009 року та доволі високими темпами росту загалом в 2018 році (Філіппіни, В'єтнам, М'янма) та країни з високим рівнем доходів на душу населення та переважно помірними темпами зростання експорту протягом всього періоду спостереження (Японія, Сінгапур, Австралія, Нова Зеландія).

Все це в кінцевому випадку означає, що країни об'єднання мають різний виробничий потенціал та, скоріш за все, покривають декілька глобальних мереж вартості. Більше того, до ВРЕП входять країни, які не пов'язані з іншими угодами про ЗВТ [21].

Відповідно, спостерігаються і внутрішньо-групові відмінності в зростанні ВВП. На теперішньому етапі така різноманітна та різноспрямована динаміка надає об'єднанню багато потенціалу для співпраці між країнами та робить об'єднання більш стійким за рахунок зниження вірогідності одночасної рецесії всіх її членів.

ТТП на відміну від ВРЕП являє собою сукупність країн з більш високим рівнем доходів на душу населення (на графіках ТТП довідково надані відомості по США, яка більше не є членом об'єднання), та за винятком В'єтнаму та Сінгапуру, як країн що стрімко розвиваються, межі коливання обраних показників вже в 2013 році є набагато вужчими ніж у випадку ВРЕП.

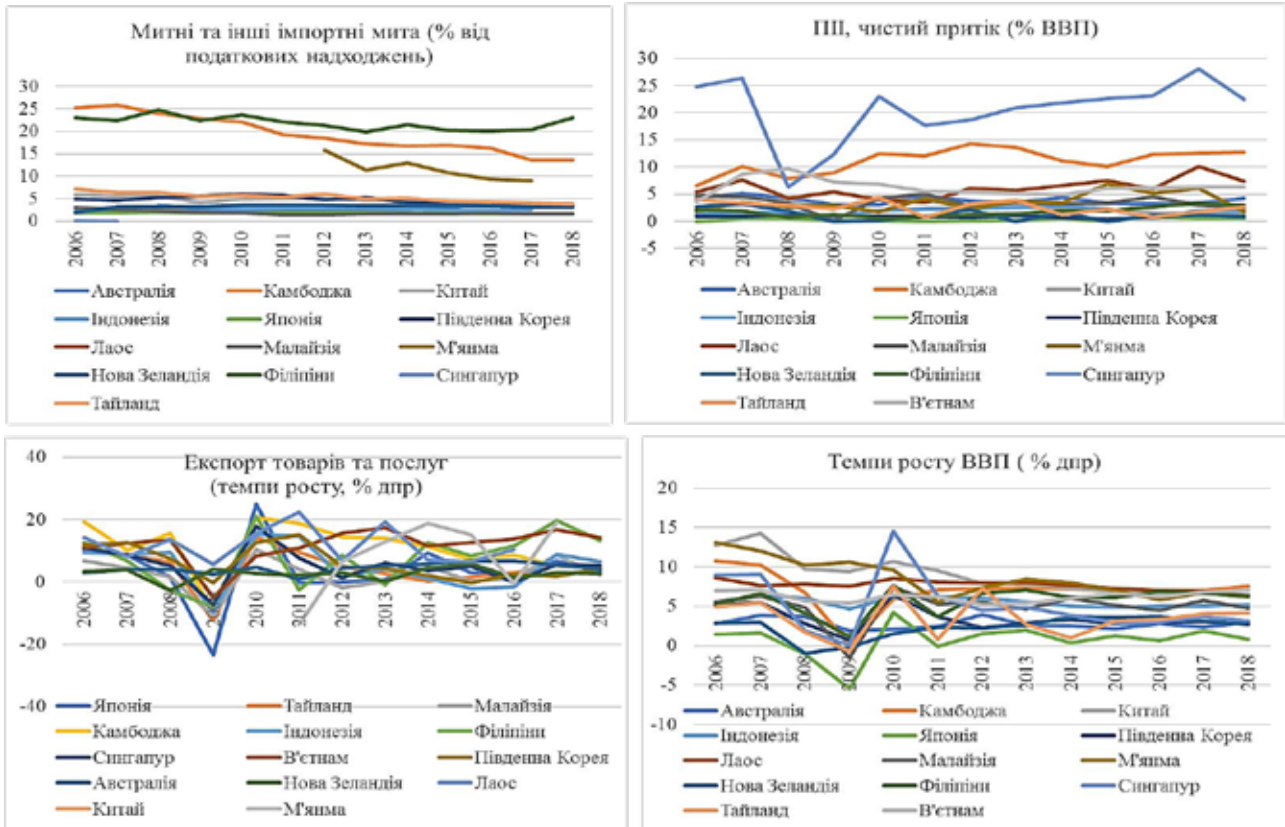

Рис. 4. Макроекономічна динаміка країн-учасниць ВРЕП

Джерело: побудовано автором на основі WDI [12]

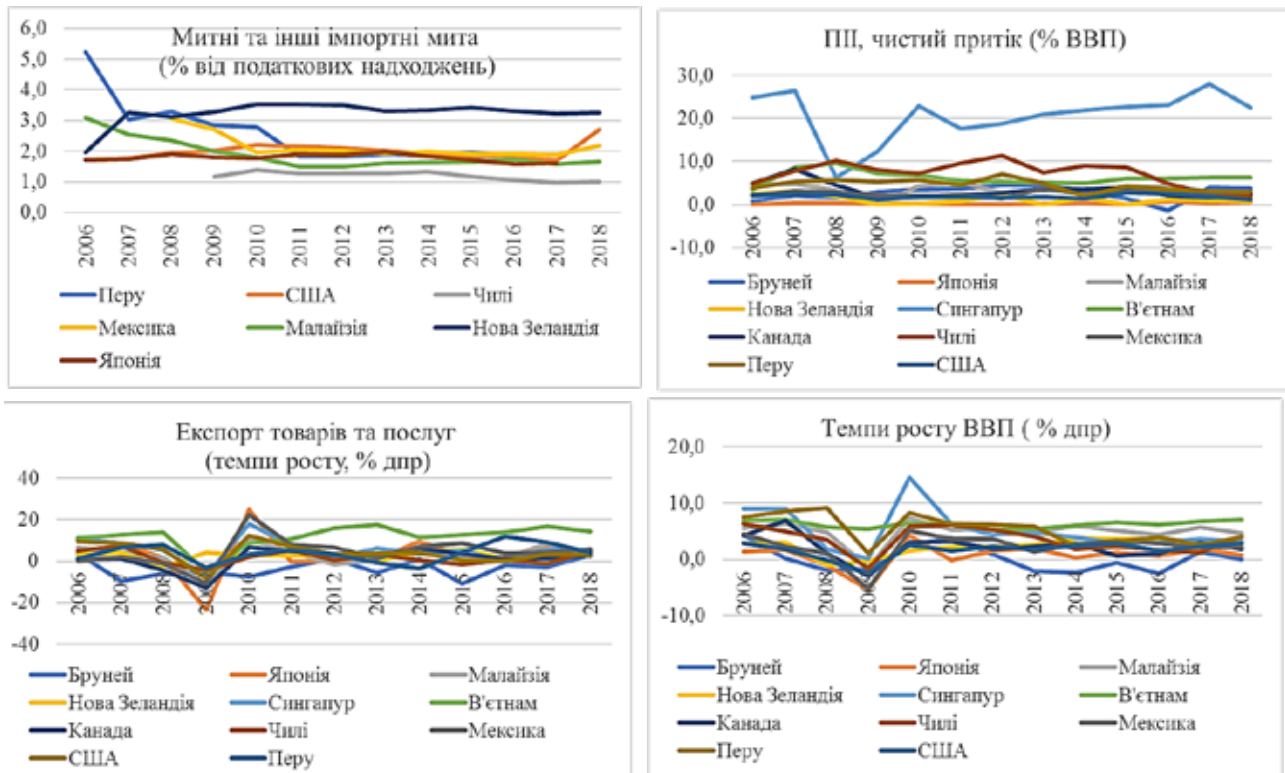

Рис. 5. Макроекономічна динаміка країн-учасниць ТТП

Джерело: побудовано автором на основі WDI [12]

Водночас, формально це друге після БРИКС та реально перше на рахунку мега-регіональне утворення до якого входять країни Північної та Південної Америки. Вочевидь, якщо розкласти кожен графік на дві частини, одна з яких представляє країни Північної та Південної Америки, а інша- решту країн-учасниць, то економічно це будуть дві різні групи країн. Перша група характеризується нижчими обсягами притоку ПІІ по відношенню до ВВП, нижчими темпами економічного зростання та нижчими темпами росту експорту товарів та послуг.

В цьому закладена диспропорція взаємовідносин, яка скоріш за все проявлятиметься у тому що країни американських континентів будуть виступати донорами капіталу та реципієнтами товарів вироблених в Азії.

Розглядаючи ступінь участі країн об'єднань в глобальних мережах вартості апроксимовану за рахунок показника ГЛВ UNCTAD-EORA (Рис. 6), ми можемо спостерігати однакову динаміку зміни досліджуваного показника по роках. Також наочно видно, що ВРЕП є найбільш однорідним об'єднанням, В ТТП водночас можна умовно поділити на три блоки країн відповідно до ГЛВ (більше 300 млрд. дол. США, 100-300 млрд. дол. США, менше 50 млрд. дол. США); ШОС є ще менш стабільним об'єднанням з цієї точки зору адже має два лідери Китай та Російську Федерацію.

Загалом, з плином часу на противагу коливанням обраних макроекономічних показників, спостерігається поглиблення розбіжностей в участі членів МРУ в ГМСВ, що наразі свідчить на користь становлення країн-глобальних лідерів у виробництві.

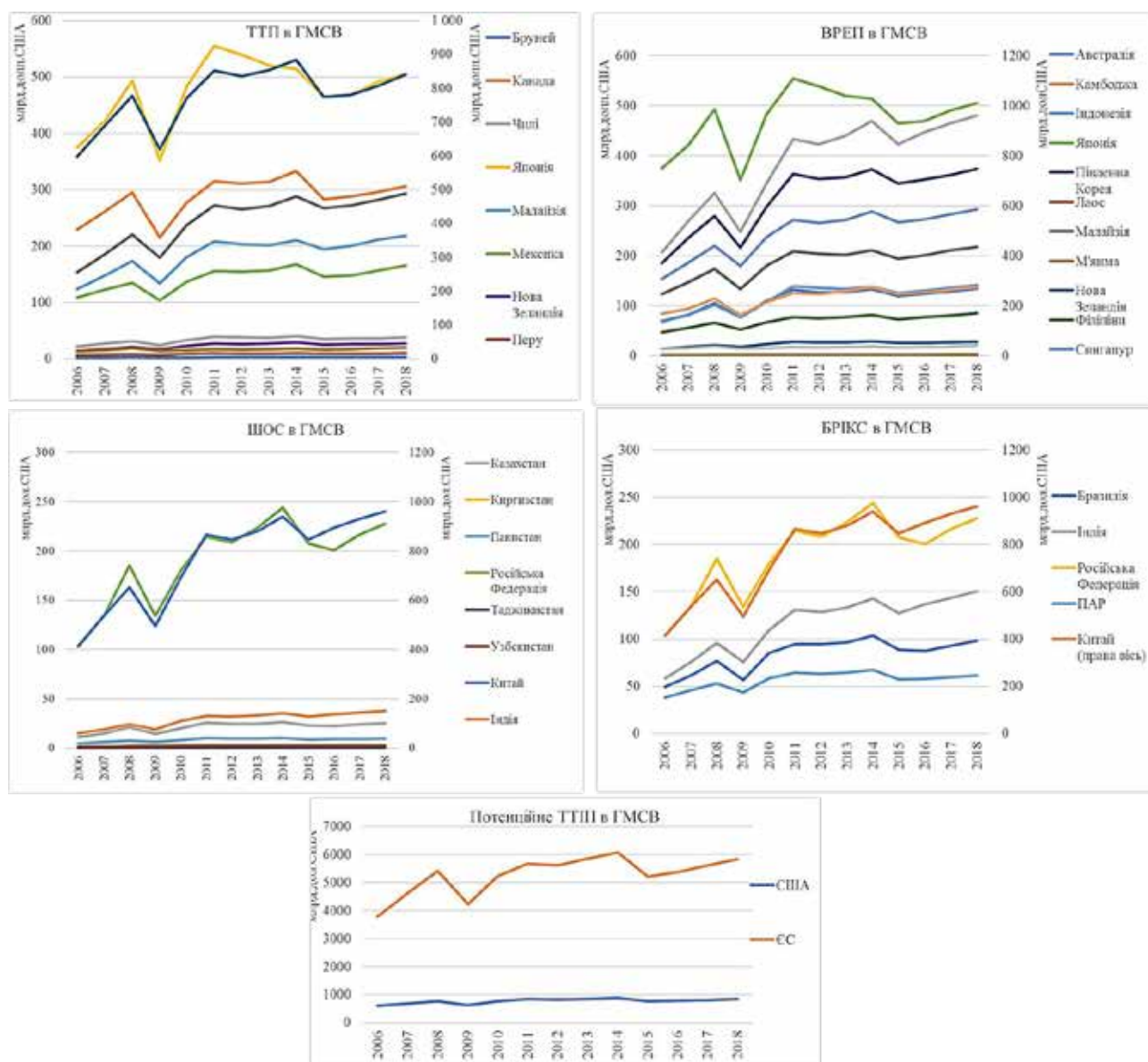

Рис. 6. Мега-регіональні угоди в ГМСВ

Джерело: побудовано автором на основі даних UNCTAD-Eora [21]

Висновки з проведеного дослідження.

В результаті розгляду найбільших МРУ (ТТП, ТТІП, ВРЕП, БРІКС, ШОС) на основі індикаторів, які використовуються в якості міри економічної відкритості та залученості економіки країн до ГМСВ, було показано, що ТТП та ВРЕП мають найбільші ознаки розвинених об'єднань з позиції потенціалу функціонування глобальних мереж вартості. ШОС, в свою чергу, об'єднує менші за розміром економіки, а БРІКС не є МРУ по суті, а лише партнерством, інтеграційна спроможність якого послаблена географічною відстанню між країнами-учасницями. Загальна висхідна динаміка ГМСВ супроводжується наростаючою збіжністю в досліджуваних макроекономічних явищах. Це дозволяє припустити, що саме розвиток ГМСВ буде призводити до збурень в досліджуваних показниках. Отримані результати можуть бути використані в подальшому моделюванні функціонування МРУ з позиції впливу ГМСВ з корегуванням на країнові та регіональні особливості об'єднань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Kobylianska, Alla V. Network Modes of Global Economic Governance in Conditions of Neo-Integration: Mega-Regional Unions and Global Value Networks. *Business Inform.* 2019. #11, P. 54–60. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-54-60> (дата звернення: 3.02.2020).
2. Ус І.В. Щодо особливостей зовнішньоекономічної політики України в умовах створення нових інтеграційних мега-блоків. Аналітична записка. 2014. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1553> (дата звернення: 3.02.2020).
3. Радзівська С. Регіональні об'єднання в глобальній економіці. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 2. С. 109-135.
4. Fukunari K. and Chen L. Implication of Mega Free Trade Agreements for Asian Regional Integration and RCEP Negotiation. *ERIA Policy Brief*. No. 2016-03.
5. Sunesen E., Jeppesen T. and Henriksen J. The World in Europe, global FDI flows towards Europe Intra-European FDI. 2018. URL: <https://www.copenhageneconomics.com/dyn/resources/Publication/publicationPDF/0/440/1525770844/esponfdi-08-main-report-intra-european-fdi.pdf> (дата звернення: 3.02.2020).
6. UNCTAD. Assessing the Impact of the Current Financial and Economic Crisis on Global FDI Flows. Geneva and New York: United Nations, 2009. URL: https://unctad.org/en/Docs/diaeia20093_en.pdf (дата звернення: 3.02.2020).
7. UNCTAD. World Investment Report 2018. 2018. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_overview_en.pdf (дата звернення: 3.02.2020).
8. UN. World Economic Situation and Prospects 2018. 2018. https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/WESP2018_Full_Web-1.pdf (дата звернення: 3.02.2020).
9. WTO. World Trade Statistical Review 2018. 2018. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statistics_e/wts2018_e/wts2018_e.pdf (дата звернення: 3.02.2020).
10. CNN. Europe dodges recession. 2012. URL: <https://money.cnn.com/2012/05/15/news/economy/europe-gdp/index.htm?iid=EL> (дата звернення: 3.02.2020).
11. Independent. TTIP has failed – but no one is admitting it, says German Vice-Chancellor Sigmar Gabriel. 2016. URL: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ttip-trade-deal-agreement-failed-brexit-latest-news-eu-us-germany-vice-chancellor-a7213876.html> (дата звернення: 3.02.2020).
12. World Bank. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (дата звернення: 3.02.2020).
13. Chen L. The BRICs in the Global Value Chain: An Empirical Note. *Cuadernos de Economía*. Vol. 31. no. 27. 2012. P. 221–239.
14. IDC. Export opportunities for South Africa in other BRICS economies. 2014. URL: <https://www.idc.co.za/wp-content/uploads/2018/11/IDC-RI-publication-Export-opportunities-for-SA-in-the-BRICS.pdf> (дата звернення: 3.02.2020).
15. BizLatinHub. 2019 Trends for foreign direct investment in Brazil. 2019. URL: <https://www.bizlatinhub.com/foreign-direct-investment-trends-brazil-2019/> (дата звернення: 3.02.2020).
16. Winning A., Fabrichnaya E., Kobzeva O. Russia to keep building up forex reserves as crisis fears linger. *Reuters*. 2015. URL: <https://www.reuters.com/article/russia-crisis-cenbank/update-2-russia-to-keep-building-up-forex-reserves-as-crisis-fears-linger-idUSL5N0YQ0ZA20150604> (дата звернення: 3.02.2020).
17. BBC. Brazil's recession worst on record. 2017. URL: <https://www.bbc.com/news/business-39193748> (дата звернення: 3.02.2020).
18. OECD. Investment Policy Reviews: Kazakhstan 2017. 2017. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9789264269606-6-en/index.html?itemId=/content/component/9789264269606-6-en> (дата звернення: 3.02.2020).
19. Holzacker H. and Skakova D. Kyrgyz Republic Diagnostic. 2019. URL: <https://www.ebrd.com/documents/policy/country-diagnostic-paper-kyrgyz-republic.pdf?blobnocache=true> (дата звернення: 3.02.2020).
20. Kobylianska, A., Litvin, A., & Potyshnyak O. Reformatting Global Economic Governance in Conditions of New, Mega-Regional Integration. *Adaptive Management: Theory and Practice. Economics*. 2019. Vol. 6(12). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/152> (дата звернення: 3.02.2020).
21. La MR. RCEP Value Chains and Their Implications. 2018. URL: https://www.think-asia.org/bitstream/handle/11540/7931/КІЕР%20opinions_no126.pdf?sequence=1 (дата звернення: 3.02.2020).
22. UNCTAD. UNCTAD-EORA database. URL: <https://worldmrio.com/unctadgvc/> (дата звернення: 3.02.2020).

REFERENCES:

1. Kobylianska, A. V. (2019) Network Modes of Global Economic Governance in Conditions of Neo-Integration: Mega-Regional Unions and *Global Value Networks*. *Business Inform.* Vol. 11, pp. 54–60. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-11-54-60> (accessed 2 February 2020)
2. Us I.V. (2014) Shchodo osoblyvosti zovnishnoekonomichnoi polityky Ukrainy v umovakh stvorenia novykh intehratsiynykh meha-blokv [On peculiarities of external policy of Ukraine in conditions of creation of new integration mega-blocks]. *Analychna zapyska*. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1553> (accessed 2 February 2020)
3. Radziivska S. (2018) Rehionalni obiednania v hlobalnii ekonomitsi [Regional unions in global economy]. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*. No. 2. pp. 109-135.
4. Fukunari K. and Chen L. (2016) Implication of Mega Free Trade Agreements for Asian Regional Integration and RCEP Negotiation. *ERIA Policy Brief*. No. 2016-03.
5. Sunesen E., Jeppesen T. and Henriksen J. (2018) The World in Europe, global FDI flows towards Europe Intra-European FDI. URL: <https://www.copenhageneconomics.com/dyn/resources/Publication/publication-PDF/0/440/1525770844/espon-fdi-08-main-report-intra-european-fdi.pdf> (accessed 2 February 2020)
6. UNCTAD. (2009). Assessing the Impact of the Current Financial and Economic Crisis on Global FDI Flows (Geneva and New York: United Nations). URL: https://unctad.org/en/Docs/diaeia20093_en.pdf (accessed 2 February 2020).
7. UNCTAD. (2018) World Investment Report 2018. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2018_overview_en.pdf (accessed 2 February 2020).
8. UN. (2018) World Economic Situation and Prospects 2018. https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/WESP2018_Full_Web-1.pdf (accessed 2 February 2020).
9. WTO. (2018) World Trade Statistical Review 2018. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2018_e/wts2018_e.pdf (accessed 2 February 2020).
10. CNN. (2012) Europe dodges recession. URL: <https://money.cnn.com/2012/05/15/news/economy/europe-gdp/index.htm?iid=EL> (accessed 2 February 2020).
11. Independent. (2016) TTIP has failed – but no one is admitting it, says German Vice-Chancellor Sigmar Gabriel. URL: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/ttip-trade-deal-agreement-failed-brexit-latest-news-eu-us-germany-vice-chancellor-a7213876.html> (accessed 2 February 2020).
12. World Bank. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators> (accessed 2 February 2020).
13. Chen L. (2012) The BRICs in the Global Value Chain: An Empirical Note. *Cuadernos de Economía*. Vol. 31. No. 27. pp. 221–239 (accessed 2 February 2020).
14. IDC. (2014) Export opportunities for South Africa in other BRICS economies. 2014. URL: <https://www.idc.co.za/wp-content/uploads/2018/11/IDC-RI-publication-Export-opportunities-for-SA-in-the-BRICs.pdf> (accessed 2 February 2020).
15. BizLatinHub. (2019) 2019 Trends for foreign direct investment in Brazil. URL: <https://www.bizlatin-hub.com/foreign-direct-investment-trends-brazil-2019/> (accessed 2 February 2020).
16. Winning A., Fabrichnaya E., Kobzeva O. (2015) Russia to keep building up forex reserves as crisis fears linger. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/article/russia-crisis-cenbank/update-2-russia-to-keep-building-up-forex-reserves-as-crisis-fears-linger-idUSL5N0YQ-0ZA20150604> (accessed 2 February 2020).
17. BBC. (2017) Brazil's recession worst on record. URL: <https://www.bbc.com/news/business-39193748> (accessed 2 February 2020)
18. OECD. (2017) Investment Policy Reviews: Kazakhstan 2017. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9789264269606-6-en/index.html?itemId=/content/component/9789264269606-6-en> (accessed 2 February 2020).
19. Holzacker H. and Skakova D. (2019). Kyrgyz Republic Diagnostic. URL: <https://www.ebrd.com/documents/policy/country-diagnostic-paper-kyrgyz-republic.pdf?blobnocache=true> (accessed 2 February 2020).
20. Kobylianska, A., Litvin, A., & Potyshnyak O. (2019). Reformatting Global Economic Governance in Conditions of New, Mega-Regional Integration. *Adaptive Management: Theory and Practice*. Economics, 6(12). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/152> (accessed 2 February 2020).
21. La MR. (2018) RCEP Value Chains and Their Implications. URL: https://www.think-asia.org/bitstream/handle/11540/7931/KIEP%20opinions_no126.pdf?sequence=1 (accessed 2 February 2020).
22. UNCTAD. UNCTAD-EORA database. URL: <https://worldmrio.com/unctadgvc/> (accessed 2 February 2020).